

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ І ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

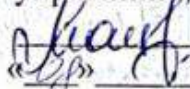
«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри, професор

 Тетяна ШАБАТУРА
«04» липень 2024 року

«ПОГОДЖЕНО»

в.о. декана факультету економіки та управління, доцент

 Тетяна МАЦІЄВИЧ
«08» липень 2024 року

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з науково-педагогічної та методичної роботи, доцент

 Інна МАЛЕЦЬКА
«10» липень 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ОЗ 01 МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ

**РІВЕНЬ ВИЩОЇ
ОСВІТИ**

ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

07 «УПРАВЛІННЯ І АДМІНІСТРУВАННЯ»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

073 «МЕНЕДЖМЕНТ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«МЕНЕДЖМЕНТ»

СТРУКТУРНИЙ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

ПІДРОЗДІЛ

Робоча програма освітнього компонента «**Методологія і організація наукових досліджень**» для здобувачів за освітньою програмою «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Розробник програми: **Тетяна ШАБАТУРА**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії і економіки підприємства

Робоча програма (зі змінами) розглянута і схвалена на засіданні кафедри *економічної теорії і економіки підприємства*

Протокол № 14 від «04» липня 2024 року

Завідувач кафедри _____ Тетяна ШАБАТУРА

Гарант освітньої програми _____ Анатолій ЛІВІНСЬКИЙ

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 07 «Управління і адміністрування» Спеціальність 073 «Менеджмент» Освітня програма «Менеджмент»	Обов’язкова	
Модулів 2		Рік підготовки	
Змістових модулів 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин 90		1 -й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 год. аудиторних самостійної роботи здобувача: 4 год.	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	16 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю:	
залік	залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30/60(%);

для заочної форми навчання – 12/78(%).

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент **«Методологія і організація наукових досліджень»** відноситься до складу обов'язкових ОК освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент».

Передумовами для вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів компетентності щодо специфіки наукових досліджень, вивчення термінології та методології сучасної науки, інформаційної культури та академічної доброчесності, застосування отриманих знань на практиці в освітньому, дослідницькому процесах та процедурах захисту інтелектуальної власності. Дисципліна орієнтує на вибір методів та інструментарію наукових досліджень, дотримання принципів академічної доброчесності та інформаційної етики та культури, правового забезпечення захисту інтелектуальної власності.

Метою освітнього компонента вивчення освітнього компонента **«Методологія і організація наукових досліджень»** здобувачами є ознайомлення з теоретичними засадами науково-дослідної діяльності та захисту інтелектуальної власності, надання методичних рекомендацій щодо виконання конкретних видів наукових, навчально-дослідних та кваліфікаційних робіт.

Предметом освітнього компонента теоретичні та прикладні засади науково-дослідної діяльності та захисту інтелектуальної власності.

Завдання освітнього компонента «Методологія і організація наукових досліджень». Основними завданнями вивчення дисципліни є те, що дисципліна є базовою для наукової діяльності та виконання конкретних видів наукових, навчально-дослідних та кваліфікаційних робіт.

У результаті вивчення освітнього компонента **«Методологія і організація наукових досліджень»** здобувач вищої освіти повинен

Знати:

методи використання інформаційних і комунікаційних технологій в професійній діяльності.

методи та організаційні процедури дослідницької та інноваційної діяльності; принципи неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності;

розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем

Вміти:

проводити самостійні розробки шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей.;

визначати основи захисту інтелектуальної власності;

пояснювати зміст нормативно-правових актів щодо захисту інтелектуальної власності;

упорядковувати набуті знання у вигляді виконання індивідуальних завдань;

аргументовано обговорити та пояснити: методологію та методики наукових досліджень, а також захисту інтелектуальної власності.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення освітнього компонента «**Методологія і організація наукових досліджень**» у здобувача вищої освіти формуються:

ІК - здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі і проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

ЗК 1 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК 3 Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій

ЗК 6 Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

Спеціальні компетентності :

СК1 Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів

СК3 Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту

СК9 Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах

ПРН 2 Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення

ПРН 6 Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність

ПРН 11 Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу

ПРН 13 Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу)

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пр	лаб.	інд.	с.р.		лк	пр	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень												
Тема 1. Сучасна наука та наукові дослідження. Методологія і методи наукових досліджень.	11	2	1			8	11	1				10
Тема 2. Технологія та методика наукових досліджень.	11	2	1			8	11	1	1			9
Тема 3. Аргументація як складова науки. Гіпотеза. Доказовість	11	2	2			7	11	1	1			9
Тема 4. Науковий текст та вимоги до нього. Види наукових публікацій.	11	2	2			7	11	-	1			10
Змістовий модуль 2. Організація наукових досліджень												
Тема 5. Освітні рівні, кваліфікаційні роботи здобувачів	11	2	2			7	11	-	1			10
Тема 6. Пошук інформації у процесі наукової роботи. Основи цитувань.	11	2	2			7	11	1	1			9
Тема 7. Академічна доброчесність в наукових дослідженнях.	11	2	2			7	11	1	1			9
Тема 8. Основи інтелектуальної власності та методи її захисту	13	2	2			9	13	1				12
Усього	90	16	14			60	90	6	6			78

5. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень.

Тема 1. Сучасна наука та наукові дослідження. Методологія і методи наукових досліджень.

Предмет та сутність науки. Вимоги до наукових знань. Відносні та абсолютні знання. Сутність наукового дослідження. Основні наукові терміни: абстрагування, аксіома, аналіз, аргумент, аспект, верифікація, дефініція, гіпотеза, закон, детермінізм, дедукція, індукція, критерій, методика, методологія, порівняння, резюме, синтез, теза, теорія, узагальнення, факти, цитата. Загальні принципи науки. Ознаки наукового дослідження. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Поняття методології та методики наукових досліджень. Ідеалізація, формалізація, гіпотеза, дедукція, індукція, гіпотетичний метод. Основи методології досліджень емпіричного рівня. Пізнавальні прийоми та форми наукових досліджень. Поняття наукового методу та його основні риси. Загальнонаукові методи. Метод порівняння, метод моделювання, метод формалізації, системний підхід, синтез, критичний аналіз. Емпіричні методи. Методи економічного дослідження.

Тема 2. Технологія наукових досліджень.

Логіка наукового дослідження. Формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження. Визначення робочої гіпотези. Етапи наукових досліджень. Актуальність, значущість та практична цінність наукових результатів. Новизна наукових досліджень. Відповідати профілю наукового колективу. Огляду літератури з теми дослідження. Експеримент в наукових дослідженнях. Вимоги до оформлення звіту про наукове дослідження. Публікація результатів дослідження

Тема 3. Аргументація як складова науки. Гіпотеза. Доказовість

Побудова короткої аргументації. Аргументація на прикладі. Аргументація за аналогією. Аргументація з посиланням на авторитетність. Аргументація стосовно причин. Дедуктивна аргументація. Наукові дилеми. Основні логічні помилки. Надійність фактів. Конкретизація та простота в наукових дискусіях. Відсутність емоцій. Контраргументи. Однозначність наукових термінів.

Тема 4. Науковий текст та вимоги до нього. Види наукових публікацій.

Наукова стаття та її структурні елементи: вступ, аналіз останніх досліджень і публікацій, формулювання мети статті, виклад змісту власного дослідження, висновок, бібліографічний список, анотації. Тези доповідей. Монографія, колективна монографія, збірники наукових праць, дисертація, автореферат дисертації. Структура наукових публікацій та відмінності від публіцистичних публікацій. Класифікація за УДК. Вимоги до монографій. Правила формування наукових статей. Апробацію результатів наукового дослідження. Загальна характеристика та особливості наукового тексту. Структура та основні ознаки наукового тексту. Загальні вимоги до наукового тексту. Мова і стиль наукового

викладу. Навички написання текстів та їх формування. Визначальні характеристики наукового тексту. Вимоги до оформлення ілюстрацій в наукових публікаціях.

Змістовий модуль 2. Організація наукових досліджень.

Тема 5. Освітні рівні, кваліфікаційні роботи здобувачів.

Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. Реферат як форма навчальної й науково-дослідної роботи. Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і кваліфікаційних робіт. Основні етапи підготовки курсових та кваліфікаційних робіт. Об'єкт дослідження, предмет дослідження. Структура та технічне оформлення курсових і кваліфікаційних робіт. Підготовка до захисту та захист курсової і кваліфікаційної роботи. Магістерська робота та її підготовка. Послідовність виконання кваліфікаційних робіт освітнього рівня магістра.

Тема 6. Пошук інформації у процесі наукової роботи. Основи цитувань

Суть і види науково-технічної інформації. Методи пошуку та збору наукової інформації: безпосереднє спостереження, опитування, фотографування, хронометраж. Методи обробки інформації: зведення і групування даних, розрахунків відносних і середніх величин, показники варіації, розробка таблиць, графічний метод, побудова динамічних рядів і розрахунків індексів. Критичний аналіз та інтерпретація наукової інформації. Організація роботи з науковою літературою. Міжбібліотечний абонемент. Міжнародні наукові бази та доступ до них. Бібліотечні електронні каталоги. Якісні та кількісні характеристики бібліографічних посилань. Загальні правила оформлення бібліографічних посилань. Розміщення номеру бібліографічного посилання в тексті. Посилання на автора або роботу. Непряме цитування (перефразування, парафраз). Пряме цитування. Цитування за вторинними джерелами. Цитування джерел іноземною мовою. Зміна тексту, коментарі та скорочення в цитатах. Цитування законодавчих актів. Оформлення пропусків у цитатах.

Тема 7. Академічна доброчесність в наукових дослідженнях

Сутність поняття «академічна доброчесність». Наявність текстових запозичень у публікаціях без посилання на джерело. Законодавчий базис академічної доброчесності: основні положення Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту». Комітет з питань етики Національного агентства з забезпечення якості вищої освіти. Поняття «академічний плагіат», «плагіат», «самоплагіат». Окремі випадки самоплагіату у науковій діяльності. Фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання як окремі випадки прояву академічної недоброчесності. Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності.

Тема 8. Основи інтелектуальної власності та методи її захисту

Інформація і знання як фактори розвитку інформаційного суспільства та його економіки. Інтелектуальна власність як право на результат інтелектуальної творчої діяльності людини. Національна система інтелектуальної власності. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності. Міжнародна система інтелектуальної власності.

5.2. ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (КУРС ЛЕКЦІЙ)

Денна форма навчання

№	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
1	2
	Змістовний модуль 1. Методологія наукових досліджень.
1.1	Сучасна наука та наукові дослідження. Методологія і методи наукових досліджень. (2 год) Предмет та сутність науки. Вимоги до наукових знань. Основні наукові терміни. Загальні принципи науки. Ознаки наукового дослідження. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Поняття методології та методики наукових досліджень. Пізнавальні прийоми та форми наукових досліджень. Поняття наукового методу та його основні риси. Загальнонаукові методи.
1.2	Технологія наукових досліджень. (2 год) Логіка наукового дослідження. Формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження. Визначення робочої гіпотези. Етапи наукових досліджень. Актуальність, значущість та практична цінність наукових результатів. Новизна наукових досліджень. Огляду літератури з теми дослідження. Експеримент в наукових дослідженнях. Публікація результатів дослідження
1.3	Аргументація як складова науки. Гіпотеза. Доказовість. (2 год) Побудова короткої аргументації. Надійність фактів. Конкретизація та простота в наукових дискусіях. Конtrarгументи. Однозначність наукових термінів.
1.4	Науковий текст та вимоги до нього. Види наукових публікацій. (2 год). Наукова стаття та її структурні елементи: вступ, аналіз останніх досліджень і публікацій, формулювання мети статті, виклад змісту власного дослідження, висновок, бібліографічний список, анотації. Тези доповідей. Монографія, колективна монографія, збірники наукових праць, дисертація, автореферат дисертації. Структура наукових публікацій та відмінності від публіцистичних публікацій. Класифікація за УДК. Вимоги до монографій. Структура та основні ознаки наукового тексту. Загальні вимоги до наукового тексту. Мова і стиль наукового викладу.
	Змістовний модуль 2. Організація наукових досліджень.
1.5	Освітні рівні, кваліфікаційні роботи здобувачів. (2 год) Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. Реферат як форма навчальної й науково-дослідної роботи. Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і дипломних робіт. Основні етапи підготовки курсових та кваліфікаційних робіт. Об'єкт дослідження, предмет дослідження. Структура та технічне оформлення курсових і кваліфікаційних робіт. Підготовка до захисту та захист курсової і кваліфікаційної роботи. Магістерська робота та її підготовка. Послідовність виконання кваліфікаційних робіт освітнього рівня магістра
1.6	Пошук інформації у процесі наукової роботи. Основи цитувань. (2 год) Суть і види науково-технічної інформації. Методи пошуку та збору наукової інформації. Методи обробки інформації, критичний аналіз та інтерпретація наукової інформації. Організація роботи з науковою літературою. Міжнародні наукові бази та доступ до них. Бібліотечні електронні каталоги. Загальні правила оформлення бібліографічних посилань.

1.7	Академічна доброчесність в наукових дослідженнях. (2 год) Сутність поняття «академічна доброчесність». Наявність текстових запозичень у публікаціях без посилання на джерело. Законодавчий базис академічної доброчесності: основні положення Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту». Поняття «академічний плагіат», «плагіат», «самоплагіат». Окремі випадки самоплагіату у науковій діяльності. Фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання як окремі випадки прояву академічної недоброчесності. Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності.
1.8	Основи інтелектуальної власності та методи її захисту. (2 год) Інформація і знання як фактори розвитку інформаційного суспільства та його економіки. Інтелектуальна власність як право на результат інтелектуальної творчої діяльності людини. Національна система інтелектуальної власності. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності. Міжнародна система інтелектуальної власності

Заочна форма навчання

№	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
	Змістовний модуль 1. Методологія наукових досліджень.
1.1	Сучасна наука та наукові дослідження. Методологія і методи наукових досліджень. (2 год) Предмет та сутність науки. Вимоги до наукових знань. Основні наукові терміни. Загальні принципи науки. Ознаки наукового дослідження. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Поняття методології та методики наукових досліджень.
1.2	Технологія наукових досліджень. (2 год) Логіка наукового дослідження. Формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження. Етапи наукових досліджень. Актуальність, значущість та практична цінність наукових результатів. Новизна наукових досліджень.
1.3	Аргументація як складова науки. Гіпотеза. Доказовість. (2 год) Побудова короткої аргументації. Надійність фактів. Конкретизація та простота в наукових дискусіях. Контраргументи. Однозначність наукових термінів.
1.4	Науковий текст та вимоги до нього. Види наукових публікацій. (2 год). Наукова стаття та її структурні елементи. Тези доповідей. Монографія, колективна монографія, збірники наукових праць, дисертація.
	Змістовий модуль 2. Організація наукових досліджень.
1.5	Освітні рівні, кваліфікаційні роботи здобувачів. (2 год) Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. Основні етапи підготовки курсових та дипломних робіт. Магістерська робота та її підготовка. Послідовність виконання кваліфікаційних робіт освітнього рівня магістра
1.6	Пошук інформації у процесі наукової роботи. Основи цитувань. (2 год) Суть і види науково-технічної інформації. Методи пошуку та збору наукової інформації. Методи обробки інформації, критичний аналіз та інтерпретація наукової інформації. Організація роботи з науковою літературою.
1.7	Академічна доброчесність в наукових дослідженнях. (2 год) Сутність поняття «академічна доброчесність». Наявність текстових запозичень у публікаціях без посилання на джерело. Законодавчий базис академічної доброчесності: основні положення Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту». Фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання як окремі випадки прояву академічної недоброчесності. Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності.

1.8	Основи інтелектуальної власності та методи її захисту. (2 год) Інформація і знання як фактори розвитку інформаційного суспільства та його економіки. Інтелектуальна власність як право на результат інтелектуальної творчої діяльності людини. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності.
------------	--

5.3 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Сучасна наука та наукові дослідження. Методологія і методи наукових досліджень.	2	-
2	Тема 2. Технологія та методика наукових досліджень.	2	1
3	Тема 3. Аргументація як складова науки. Гіпотеза. Доказовість	2	1
4	Тема 4. Науковий текст та вимоги до нього. Види наукових публікацій.	2	1
5	Тема 5. Освітні рівні, кваліфікаційні роботи здобувачів	2	1
6	Тема 6. Пошук інформації у процесі наукової роботи. Основи цитувань.	2	1
7	Тема 7. Академічна доброчесність в наукових дослідженнях.	2	1
	Разом	14	6

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Основні наукові терміни: абстрагування, аксіома, аналіз, аргумент, аспект, верифікація, дефініція, гіпотеза, закон, детермінізм, дедукція, індукція, критерій, методика, методологія, порівняння, резюме, синтез, теза, теорія, узагальнення, факти, цитата	8	10
2.	Тема 2. Формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження.	8	9
3.	Тема 3. Конкретизація та простота в наукових дискусіях.	7	9
4.	Тема 4. Структура наукових публікацій та відмінності від публіцистичних публікацій.	7	10
5.	Тема 5. Структура та технічне оформлення курсових і кваліфікаційних робіт. Підготовка до захисту та захист	7	10

	курсової і кваліфікаційної роботи.		
6.	Тема 6. Суть і види науково-технічної інформації. Методи пошуку та збору наукової інформації: безпосереднє спостереження, опитування, фотографування, хронометраж.	7	10
7.	Тема 7. Поняття «академічний плагіат», «плагіат», «само плагіат. Фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання як окремі випадки прояву академічної недоброчесності. Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності.	7	10
8.	Тема 8. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності. Міжнародна система інтелектуальної власності.	9	10
Всього		60	78

5.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є формою індивідуально-консультативної роботи викладача зі здобувачем вищої освіти, яка здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи.

Реферат – це скорочений виклад змісту первинного документа або його частини, з основними фактичними даними й висновками. Він починається з викладу сутності роботи і складається за таким планом: тема, предмет, (об'єкт). характер і мета роботи.

В рефераті слід показати ті особливості теми, які необхідні для розкриття мети і змісту роботи, методи проведення роботи. Виклад матеріалу в рефераті має бути коротким і точним. Середній обсяг реферату становить приблизно 10-15 друкованих аркушів формату А4. Виконана реферативна робота повинна продемонструвати наявність навичок у здобувача щодо самостійного пошуку та опрацювання джерельної бази з обраної теми. З цією метою здобувач має знайти, ознайомитись і використати декілька наукових, навчальних і науково-методичних публікацій. В яких висвітлюються ті чи інші аспекти обраної теми. До таких джерел належать, по-перше, наукові публікації, по-друге, навчальна література, по-третє, методично-довідкова література з освітнього компонента.

У вступі автор аргументує вибір теми, вказує на її важливість, актуальність теми. Основна частина реферативної роботи складається з відповідних розділів. Назва будь-якого розділу основної частини не повинна повторювати назву теми роботи. Висновки робляться щодо кожного з розділів основної частини, а також узагальнення і можливі шляхи розв'язання проблем, розглянутих в основній частині дослідження. Список використаних джерел включає бібліографічний опис усіх опрацьованих і використаних автором у цій роботі джерел інформації.

Тематика рефератів

1. Предмет та сутність науки. Вимоги до наукових знань.
2. Сутність наукового дослідження.
3. Основні наукові терміни: абстрагування, аксіома, аналіз, аргумент, аспект, верифікація, дефініція, гіпотеза, закон, детермінізм, дедукція, індукція, критерій, методика, методологія, порівняння, резюме, синтез, теза, теорія, узагальнення, факти, цитата.
4. Загальні принципи науки.
5. Поняття методології та методики наукових досліджень.
6. Логіка наукового дослідження.
7. Формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези.
8. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження.
9. Визначення робочої гіпотези. Етапи наукових досліджень.
10. Побудова короткої аргументації.
11. Наукова стаття та її структурні елементи: вступ, аналіз останніх досліджень і публікацій, формулювання мети статті, виклад змісту власного дослідження, висновок, бібліографічний список, анотації.
12. Монографія, колективна монографія, збірники наукових праць, дисертація, автореферат дисертації.
13. Правила формування наукових статей.
14. Апробацію результатів наукового дослідження.
15. Загальна характеристика та особливості наукового тексту. Структура та основні ознаки наукового тексту.
16. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт.
17. Реферат як форма навчальної й науково-дослідної роботи.
18. Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і кваліфікаційних робіт. Послідовність виконання кваліфікаційних робіт освітнього рівня магістра.
19. Суть і види науково-технічної інформації. Методи пошуку та збору наукової інформації: безпосереднє спостереження, опитування, фотографування, хронометраж.
20. Методи обробки інформації: зведення і групування даних, розрахунок відносних і середніх величин, показники варіації, розробка таблиць, графічний метод, побудова динамічних рядів і розрахунок індексів.
21. Загальні правила оформлення бібліографічних посилань.
22. Сутність поняття «академічна доброчесність».
23. Поняття «академічний плагіат», «плагіат», «самоплагіат».
24. Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності.
25. Інтелектуальна власність як право на результат інтелектуальної творчої діяльності людини.
26. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності
27. Міжнародна система інтелектуальної власності.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При проведенні лекційних і практичних занять з освітнього компонента «**Методологія і організація наукових досліджень**» застосовують словесні, інноваційні, наочні та практичні методи навчання.

Відбувається поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій:

- лекції (оглядова / тематична / лекція-презентація);
- семінарські / практичні (семінари-дискусії / презентація / робота в Інтернеті, бібліотеці / робота в малих групах.

Під час лекцій використовується презентація теми, в якій виділені головні питання, що розглядаються.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних результатів роботи з виконання індивідуальних завдань.

Кросворди – при вивченні поточної теми освітнього компонента.

Вивчення освітнього компонента передбачає самостійне опрацювання здобувачами комплексу основної і додаткової наукової літератури, періодичних видань, законів України, указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України.

Таблиця 1.

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 1.Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах	Індивідуальні консультації. (Дискусія з проблемних питань, групове обговорення ситуації, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).
ПРН 2.Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення	Практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).
ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах,	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів, робота в Інтернеті, бібліотеці,

враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність	консультації).
ПРН 11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).
ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу)	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів, розв'язування завдань, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Методологія і організація наукових досліджень» здійснюється у формі поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролів, які передбачені «Положенням щодо системи оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 227-заг від 22 вересня 2023 року.

Поточний контроль (ПК) з освітнього компонента «Методологія і організація наукових досліджень» здійснюється під час аудиторних або дистанційних занять та охоплює питання програми курсу, які винесено на лекційні, практичні заняття та самостійну роботу. Поточний контроль передбачає використання таких форм як: усне опитування; виконання практичних завдань; доповіді, презентації, реферати; експрес-тестування (табл.2). Загальна кількість балів за поточний контроль з змістовного модуля може сягати 45.

Таблиця 2

Нарахування балів за темами освітнього компоненту під час поточного контролю*

Тема	Усні відповіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати	Експрес тести	Всього за тему
ПК за змістовний модуль 1 - 45					
Тема 1	4	4	2	1	11
Тема 2	4	4	2	1	11
Тема 3	4	4	2	1	11
Тема 4	4	4	2	2	12
ПК за змістовний модуль 2 - 45					
Тема 5	4	4	3	1	11
Тема 6	4	4	2	1	11
Тема 7	4	4	2	1	11
Тема 8	4	4	2	2	12

*Згідно рішення кафедри кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей освітнього компоненту та рівня складності завдань.

Модульний контроль (МК) з освітнього компонента «Методологія і організація наукових досліджень» здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного з двох змістових модулів у формі контрольної роботи, яка складається з теоретичної і практичної частини. Теоретична частина передбачає складання тестів на платформі MOODLE. Практична частина – написання наукових текстів та розв’язання проблемної ситуації. Загальна кількість балів за модульну контрольну роботу може сягати 48.

За результатами *поточного і модульного контролю* виводиться бал за змістовний модуль (Бзм) як сума балів поточного і модульного контролів:

$$\text{Бзм} = \text{ПК} + \text{МК}.$$

Критерії оцінювання поточного і модульних контролів представлені в таблиці 3.

Таблиця 3

Критерії оцінювання поточного і модульного контролів

Поточний контроль				Модульний контроль (модульна контрольна робота)	Відповідність за 100 б. шкалою	Критерії оцінювання
Усні відповіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати	Експрес тести			
4	4	3 (2)	1	41-45	90-100	Демонструє <i>високий</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
3	3	2 (1,5)	0,75	35-40	74-89	Демонструє <i>достатній</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
2	2	1	0,5	25-34	60-73	Демонструє <i>задовільний</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0-1	0-1	0-0,5	0-0,25	0-24	1-59	Демонструє <i>низький</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

Підсумковий контроль з освітнього компонента «Методологія і організація наукових досліджень» проводиться у формі іспиту. Підсумкова оцінка знань здійснюється за **накопичувальною системою** та розраховується як середньоарифметична сума балів, отриманих за змістові модулі (табл. 4), а також відвідування занять та за додаткові види робіт з компоненту (табл. 5).

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів:

- бали за змістовні модулі – до 90 балів,
- бал за відвідування занять – до 5 балів,
- бал за додаткові види робіт до 5 балів.

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента *Методологія і організація наукових досліджень*

Бал за змістовні модулі (БЗМ)								Сума		
Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)				Бал за відвідуванн я (всього 0-5)		Бал заохочувальни й (всього -0-5)				
Змістовий модуль 1 (ЗМ 1) Поточний контроль (ПК1) – 45				Змістовий модуль 2 (ЗМ 2) Поточний контроль (ПК2) – 45				0-5	0-5	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
11	11	11	12	11	11	11	12			
Модульний контроль (МК 1) – 45				Модульний контроль (МК2) –45						
Разом за змістовний модуль 1 – ЗМ1= ПК1 + МК1				Разом за змістовний модуль 2 – ЗМ2= ПК2 + МК2						
БЗМ = (ЗМ1 + ЗМ2) / 2										

* T1,T2,T3.....- теми змістовного модуля

*Згідно рішення кафедри кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей дисципліни та рівня складності завдань.

Таблиця 5

Оцінювання освітнього компонента

Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)	Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього – 0-5)
Модуль 1	0-10% пропусків – 5 балів	доповідь на науковій студентській конференції
Модуль 2	10%-20% пропусків – 4 бали	активна участь в роботі наукового гуртка
.....	20%-40% пропусків – 3 бали	підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.
	40%-60% пропусків – 2 бали	призове місце в олімпіаді
	60%-80% пропусків – 1 бал	підготовка наукової публікації
	більше 80% пропусків – 0 балів	виконання індивідуального наукового завдання

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання.

Якість засвоєння змісту освітнього компонента (незалежно від форми контролю) в Університеті **оцінюється** за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 6.

Таблиця 6

Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання рівня засвоєння освітнього компонента наведена в таблиці 7.

Участь здобувачів вищої освіти у заходах неформальної освіти, що відповідають тематиці освітнього компонента «Методологія і організація наукових досліджень» (короткотривалі курси, вебінари, майстер-класи, воркшопи, конференції, круглі столи, тренінги або інші освітні заходи), спрямовані на розширення знань у сфері методології і організація наукових досліджень

Результат виконання завдання – звіт та/або сертифікат учасника, що підтверджує отримані знання та компетентності. Здобувач освіти представляє результати участі у заході під час практичного чи індивідуального заняття.

Поточний контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюється на основі виконання завдань під час аудиторних занять та виконаних кожним здобувачем індивідуальних завдань. Індивідуальне завдання складається з написання наукового тексту і оцінюються за 100 бальною шкалою (табл. 6).

Для здобувачів освіти заочної форми навчання підсумковий контроль у формі екзамену проводиться в період екзаменаційної сесії. Екзамен проводиться у формі складання тестів на платформі MOODLE. Результати оцінюються за 100 бальною шкалою (табл. 7).

Відповідно до «Положення щодо системи оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 227-заг від 22 вересня 2023 року, здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма освітнього компонента «**Методологія і організація наукових досліджень**».
2. Силабус освітнього компонента.
3. Візуальне супроводження освітнього компонента (презентації).
4. Основні положення та процедури щодо підготовки та проведення захисту дисертації на здобуття ступеню доктора філософії: рекомендації для здобувачів наукових ступенів / В.М. Орлов, О.А. Князева, Г.А. Отливанська. Одеса: ДУІТЗ, 2021. 38 с.
5. Фонд тестових завдань.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Рейкін В. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій. Луцьк : Вид-во ПП Іванюк В. П., 2020. 111 с.
2. Ліпич Л. Г., Громко Л. С. Методологія та організація наукових досліджень в галузі : методичні вказівки для практичної роботи. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2019. 45 с.
3. Ліпич Л. Г., Бортнік С. М., Волинець І. Г. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.
4. Бубенко П.Т., Величко В.В., Глухарев С.М. Інтелектуальна власність: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2011. 215 с.
5. Грицуленко С.І., Потапова-Сінько Н.Ю., Гарбера К.М. Інтелектуальна власність в галузі зв'язку: навч. посіб. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. 394 с.
6. Грицуленко С.І., Потапова-Сінько Н.Ю., Гарбера К.М. Інтелектуальна власність. Модуль 2: Основи інтелектуальної власності: метод. вказ. для практ. занять. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2008. 86 с.

Додаткова

1. Kniazieva O.A. New approaches to education under integrated conditions of digital economy and society formation. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. Вип. 1, 2021. С. 120-131.
2. Князева О.А., Толкачова Г.В., Банкет Н.В. Проблеми оцінки цифрових трансформацій економіки та суспільства. Науковий вісник ОНУ імені

І.І. Мечникова. Серія «Економіка». 2023. Т. 28. Вип. 1 (95). С. 40-44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/1-95-6>.

3. Kaptur V.A., Kniazieva O.A. Methodology for determining the most effective scenario for deploying a transport corridor. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. Зб. наук. пр. Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. № 1 (28). 2022. Харків: ХНАДУ, 2022. С. 4-19. DOI: 10.30977/PPB.2226-8820.2022.28.4

4. Kniazieva O.A., Neboha T.V., Golikova O.S. Scientific and applied aspects of partnership for the sustainable blue economy development of the black sea. *Economic innovations* . Volume 27, Issue 1 (94), 2025. 62-70. [https://doi.org/10.31520/ei.2025.27.1\(94\).62-69](https://doi.org/10.31520/ei.2025.27.1(94).62-69).

5. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень. – К., 2004.

6. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. К., 2013.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
1. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
2. Фундаментальна бібліотека ОДАУ <http://library-odau.blogspot.com>
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського . URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.